

Kirje opetuslapsitoverille.

Uudestisyntyminen on todellisuutta. Kuten kaikki suuret totuudet, jotka on uskottu kypsymättömälle maailmalle, ovat tämänkin totuuden raastaneet lokaan ei vain uskottomat, vaan usein juuri sen omat kannattajat älyttömyydessään, niin että se on jäänyt ajattelijoille silmätikuksi ja vapaa-ajattelijoille pilkan asiaksi.

Vieläpä henkilöt, jotka eivät ole sitä kokeneet, mutta joilla on vissi kunnioitus sitä kohtaan, kuvittelevat uudestisyntymää erikoisen mystilliseksi ja käsittämättömäksi asiaksi, jossa Jumalan armolla, Jeesuksen laupeudella ja muilla teologisilla käsitteillä on tärkeä osuutensa ja joka tuossa tuokiassa muuttaa tavallisen ihmisen Jumalan lapseksi ja melkein täydelliseksi pyhimykseksi.

Synnä yllämainittuun on tietysti se, että ne ihmiset, jotka ovat puhuneet uudestisyntymästä, ovat kuuluneet johonkin kristillisen kirkon lahkoon; heidän arvostelukykynsä on ollut teologisten dogmien sumentama siinä määrin, etteivät ole kyenneet havaitsemaan tieteellisellä teräväkatseisuudella perustana olevaa psykologista ilmiötä, vaan heti ovat kompastuneet metafysiisiin selityksiin. Että kuitenkin on olemassa psykologinen ilmiö, jota voidaan nimittää henkiseksi uudestisyntymiseksi, siitä olen vakuutettu enkä toivo mitään niin hartaasti kuin, että tieteellinen psykologia ryhtyisi tutkimaan mainittua ilmiötä. Vissit edellytykset uskon kuitenkin olevan tutkijalle välttämättömiä, ennenkaikkea sen, että hän itse on kokenut samanlaisen elämyksen.

On tieteellinen totuus, ettei luonto tee syrjähyppyjä, vaan että kaikella tapahtuvalla on edelläkäypä syynsä, ja samaten nykyisin pidetään filosofisena totuutena, ettei ole noitakeinoja, joilla voitaisiin silmänräpäyksessä muuttaa syntinen ihminen täydellisuuden enkeliksi. Uudestisyntymällä en sentähden tarkoita mitään taianomaista, vaikkakin siinä on ilmiötä, jotka tietämättömälle tuntuvat käsittämättömiltä.

Paras tapa perehtyä itse asiaan on selventää ilmiötä esimerkin avulla. Kerron sinulle erään tapauksen elämästä. Se koskee miestä, joka etsi totuutta. Hän oli hyljännyt lapsenuskonsa, muuttunut vapaa-ajattelijaksi ja epäili lopuksi kaikkea. Hän ei kuitenkaan ollut pilkkaaja luonteeltaan. Hänellä oli harvinaisen syvälinen ja vakava luonne. Tiedän, että hän sydämessään kärsi sanomattomasti, kun ei löytänyt olemassaolon tarkoitusta. Odottamatta tuli hän eräänä päivänä luokseni ja lausui – tervehtimättä ja ilman esipuheita – rauhallisesti ja painokkaasti, vaikkakin ääni ilosta vapisi, seuraavat sanat, joita en milloinkaan unohda:

– Nyt olen löytänyt kauan etsimäni! Minä näen Jumalan. Näen, mikä on Hänen tahtonsa. Minun on rakastettava kaikkia Jumalan luomia olentoja veljinäni. On kuin voimakas valo loistaisi minussa. Miten rakastankaan elämää ja ihmisiä!

Katselin häntä suuresti yllätettynä ja hämmästyneenä. Ilmeisesti oli miehelle jotain tapahtunut. Hänen totiset silmänsä sädehtivät intoa, jota en saata muulla tavalla

nimittää kuin majesteettiseksi – jotain niin ylevää ja käskevää oli katseessa. En itsekään voinut olla tuntematta jotain sympaattisia väreitä sydämessäni.

– Se oli niin ihmeellistä, jatkoi hän. – Olin kamppaillut utterammin kuin ennen, painanut – sanoisin – Jumalan kanssa niinkuin Jakob Kaanaan tiellä. Sieluni pimeys oli mustempi kuin milloinkaan. Olin epätoivon rajoilla ja olisi ehkä saattanut tapahtua vieläkin kauheampaa, kun äkkiä kuulin äänen sisimmässäni sanovan aivan selvästi: „Minä rakastan sinua, poikani, miksi suret?“ Samassa tuntui kuin sumu olisi hälvennyt, voimakas valo virtasi sieluuni, ja minulle selveni silmänräpäyksessä totuus, jota niin kauan turhaan olin etsinyt . . . Sama valo loistaa yhä edelleen.

En voinut kieltää, etteikö ystäväni ollut hurnmioletuneessa mielialassa, mutta soin hänelle ilonsa niin mielelläni, enkä häirinyt vastaväitteillä. Pari päivää kesti hänen ihmeellinen tilansa. Senjälkeen oli hän jälleen „normaali“. Hän oli kuitenkin sivuuttanut käännekohtan elämässään ja tästä uudestisyntymästään alkaen oli hän toinen ihminen kuin ennen. Kaikki hänen ajatuksensa ja energiansa oli suunnattu yhteen ainoaan päämäärään: olla ihmisille avuksi ja hyödyksi. Hän oli jo aikaisemmin ollut moraalinen ihminen, joten hänellä ei ollut minkäänlaisia huonoja tapoja voitettavanaan. Mutta hän oli saanut uutta voimaa elämäänsä. Hänellä oli varma päämäärä, jota varten kannatti elää. Hän ei ollut koskaan enää masentunut eikä epäilyn pauloissa. Jos näin hänet joskus alakuloisena, johtui tämä vain oman heikkouden havaitsemisesta. Ystävälläni oli luonne, joka tahtoi ottaa kaiken väkiryynnäköllä – taivaanvaltakunnankin, ja sentähden saattoi hän joskus murehtia, kun ei voinut tehdä niin paljon hyvää kuin olisi halunnut. Mutta pikaisesti saavutti hän takaisin rohkeutensa ja antautui entistä suuremmalla ilolla työhönsä.

– Katsos, sanoi hän kerran minulle – luonnossa ei tapahdu minkäänlaisia äkkihyppyjä, mutta ihminen tahtoo tehdä sellaisia. Hän haluaa tuossa tuokiossa olla voiman ja hyvyden jumala. Se on kuitenkin vain alemman luonnon kärsimättömyyttä. Ihmisen korkeampi minä tietää, että ainoa tie on tehdä kaikki minkä voi. Enempää ei vaadita . . .

Huomautin eräänä päivänä hänen heräämyksestään ja kysyin, mitä hän oikeastaan „näki“:

– Oliko se vanhurskas Jehovah istuen taivaanvaltakunnan valtaistuimella anteeksiantavan rakkautensa loistossa?

Tein kysymyksen leikkisässä äänilajissa, mutta ystäväni muuttui heti perin vakavaksi.

– Miten saatat puhua noin kevytmielisesti, vastasi hän. – Jos joskus tapaat henkilön, joka näkee senlaatuaisia asioita, voit olla vakuutettu, että ne ovat hänen mielikuvituksensa aiheuttamia. Mitä tekemistä on sellaisilla näyillä todellisen henkisen elämän kanssa? Vai niin, sinä sanot, että lausuin sanan „näin“ . . . no, se sanontatapa toki lienee parhain. Oikeastaan on minun mahdotonta kuvailla mielentilaani. Katsoin silmästä silmään jotain korkeampaa, majesteettisempaa ja valtavampaa kuin me ihmiset. Tiesin, että se eli, rakasti, riemuitsi ja oli synnitön, pyhä

ja täydellinen, mutta mitä se oli, sitä en voinut sanoa. Nimitin sitä Jumalaksi, mutta en nähnyt mitään fyysillisillä silmilläni – ja kuitenkin vaelsin kuin valomeressä. Olen myöhemmin miettinyt, ettei nimi vaikuta asiaan. Mysteerio voi olla nimeltään Jumala tai Kristus tai Sielu tai Korkeampi Minä tai mikä hyvänsä: tämä on kaikki teologiaa, pääasia on kuitenkin käytännöllinen kokemus . . .

- Sallitko minun tehdä kysymyksen?
- Minkä?
- Oliko tuo ihmeellinen hetki ainoa elämässäsi, vai . . .?
- Se ei ollut ainoa, keskeytti hän minut, – mutta se oli ensimmäinen.

Muita selityksiä ei hän antanut.

Myöhemmin elämässäni olen havainnut, ettei hänen kokemuksensa ole ainutlaatuinen. Toisetkin ihmiset ovat saavuttaneet saman henkisen kirkastuksen eli uudestisyntymän, joka totisesti tekee ihmisen „tuudeksi“, lapseksi vaikutintensa puhtauteen nähden, vaikka ei suinkaan pyhimykseksi. Utta hänessä on se iloinen itsekieltämys, jolle hän antautuu suurelle päämäärälleen, josta on tullut tietoiseksi. Jos hänellä on luonteen heikkouksia, on hänen kamppailtava niitä vastaan ja voitettava ne pitkäikäisessä kaksintaistelussa. Mutta hänen huomiokykynsä on terästynyt: hän havaitsee epätäydellisyytensä eikä saata koskaan – kieltämättä itseään – tuodittautua luulotellun pyhimyksen omavanhurskauteen.

Minun silmissäni uudestisyntyminen on elämämme merkityksellisimpiä ilmiöitä ja selostan sinulle nyt pari teoriaa, jotka mielestäni järkevästi valaisevat tätä henkistä uudestisyntymää.

Korkein materialismi ei voi kieltää voiman olemassaoloa maailmankaikkeudessa. Kuten materia yhtenäisenä kokonaisuutena – s.o. atoomina – voi eroittautua aineellisista ilmiöistä, saattaa voimakkin erkaantua ilmennyksistään, voimista. Koko maailmankaikkeus tuhoutuisi viimeisen tuomiopäivän maailmanpaloon samalla hetkellä, jolloin elävä, yhdistävä tasapainon säilyttävä voima lakkaisi olemasta. Tämä voima on näkymätön, mittaamaton, punnitsematon, mutta ikuinen ja kaikkialla oleva. Se on paljon vaikuttavampi ja välttämättömämpi kuin tuhannet valtavat aurinkosysteemit planeettoineen ja niiden asujaimineen. Jos vielä ajattelemme pitemmälle ja pidämme tätä voimaa – eli voimien summaa, kuten muutamat sitä nimitävät – älyn ja tietoisuuden ilmauksena, olemme kasvot, kasvoissa sen todellisuuden kanssa, jota ihmiskunnan sydän on aina havitellut, jota ihmisen omatunto todistaa olevaksi ja johon ihminen hartaina hetkinään uskoo, sen todellisuuden, joka kätkeytyy aineellisten harhojen hunnun taakse ja jota ihmiskunta eri kielillä on sanonut yhteisellä nimellä Jumalaksi.

Mutta meidän ei tarvitse nyt ottaa tätä askelta. Voima jääköön voimaksi vain, määritelmää vaille, käsittämättömäksi. Erästä sen ominaisuutta ei kuitenkaan voida sivuuttaa: sen näkymätöntä kaikkiallisuutta. Itse aineelliset atoomitkaan, eräiden mielipiteiden mukaan, eivät ole muuta kuin voimakkeskuksia. Ihmissessäkin on siis voima aina saatavilla.

Mitä on ihminen? Kokoomus kuohuvia, levottomia keskenään sotivia voimia, taustalla harkitseva järki. Ja juuri järkevä olentona hän on objektiivisella kannalla maailmaan ja itseensä nähden.

Luonnollisessa tilassaan on ihminen tietoinen eri voimista, jotka ovat toiminnassa hänessä ja jotka hän syystä pitää omaan minuutensa kuuluvina. Samalla tavalla on ihminen tieteen avulla keksinyt monet niistä voimista, jotka toimivat luonnossa ja, joiden aikaansaannoksia hän havaitsee ympärillään. Mutta niinkuin hän ei ole kokeellisesti löytänyt sitä voimaa, johon sopusointuisesti yhdistyvät kaikki maailmankaikkeuden luovat, ylläpitävät ja tuhoavat voimat, vaikka hän järjellään käsittää sen välttämättömäksi, niin hän ei myöskään itsessään ole havainnut sitä voimaa, joka on muitten summa ja ydin.

Mutta henkisessä, uudestisyntyneessä olotilassaan ihminen on ratkaissut probleemin.

Uudestisyntyminen on tietoisuuden siirtyminen voimien moninaisuudesta niiden ykseyteen. Kaaoksesta on tullut kosmos, taistelusta rauha.

Jätän filosofein ratkaistavaksi, näkeekö ihminen uudestisyntymän hetkellä ilmestyksen Ainoasta monien joukossa jonkinlaisen kuudennen aistin, sisällisen havainnon tai selvänäköisyyden avulla. On totta, että hän nyt on tietoinen asioista, jotka ennen olivat häneltä salattuja, että hän tuntee uuden, harmonisen, yhtenäisen elämän puhkeavan sielun aavistamattomista syvyyksistä. Mutta totta on myös, ettei hän rohkene nimittää tätä uutta voimaa omakseen kuten muita tuntemiaan: siksi se on liian ylevä, jalo ja kunnioitusta herättävä. Hän kuiskaa sentähden autuaassa palvonnassa: Herrani ja Jumalani.

Jätän niinkään filosofien pohdittavaksi, onko tämä voima, josta ihminen tulee tietoiseksi uudestisyntymän hetkellä, itsessään älyä ja järkipäätä, vai tuleeko se järkeväksi ja itsetietoiseksi vasta herätessään ihmisessä tietoisuuteen. Kiistämätön tosiasia on, että sen läsnäolo vaatii hiljaisuutta ja palvontaa. Eivät mitkään alemmat voimat pääse kuuluviin, kun se puhuu sielulle ja se innoittaa mitä kauneimpaan totuuden, hyvyyden ja puhtauden elämään. Ei ole ihmettä, jos ihminen hurmiotilassaan ympäröi sitä kaikilla korkeimmilla vanhurskauden ja täydellisuuden ominaisuuksilla, joita hänen mielikuvituksensa milloinkaan on omistanut maailmankaikkeuden Jumalalle, jopa niinkin, että hän suorastaan identifioi sen Jumalan kanssa, sen mahtavan voiman kanssa, joka on koko olemassaolon perustana. Yksinkertaisinta onkin ajatella, että ihminen uudestisyntyessään tulee tietoiseksi siitä, että maailmankaikkeuden kaikkiallinen, näkymätön alkuvoima on läsnä hänenkin sisässään.

Voimme nimittää tätä panteistiseksi teoriaksi; on kuitenkin olemassa toinen, yhtä järkevä, joskin ehkä monen silmissä vaikeammin hyväksyttävä, nimittäin individualistinen selitys, jota kannattavat useimmat transendentalistit, teosofit, okkultistit ja spiritistit.

Tämän toisen teorian mukaan personallinen ihminen semmoisena kuin hänet tunnemme taipumuksineen, haluineen ja ajatuksineen, ei ole koko ihminen, vaan

ainoastaan enemmän tai vähemmän vääristelty „aineeseen heijastunut kuva“ ihmisen todellisesta Minästä, hänen hengestään eli kuolemattomasta sielustaan. Tämä Minä kahlehdittuna elimistöön, joka kuuluu ruumiilliseen ilmiömaailmaan, elää itse osittain riippumattomana omassa puhtaasti älyperäisessä maailmassaan. Se on jumalallisen kaikkeuselämän kipinä ja siinä piilevät tämän ominaisuudet: tieto, hyvä tahto ja kyky; ollen puhtaasti henkistä alkuperää se ei koskaan voi tahraantua pahasta, s.o. ajatuksista ja haluista, jotka sotivat maailmankaikkeuden harmoniaa vastaan. Mutta koska tämä Minä on vain siemen, jossa jumalalliset ominaisuudet piilevät mahdollisuuksina, täytyy sen kasvaa maaperässä, jossa sen luonto voi kypsyä. Tämä maaperä on rajoitettu, ilmiöllinen elämä aineellisessa ruumiissa. „Henki inkarnoituu“, kuten sanotaan; koko Minä ei astu ruumiiseen; ruumis saa siltä vain sielunsa, tullen siten tietoiseksi, ja maaelämän aikana kehittyä siinä personallinen itsetietoisuus. Hengen lihaantulon tarkoituksena on tietysti, että se heräisi tietoiseksi omista mahdollisuuksistaan, s.o. itsetietoiseksi. Tämä voi tapahtua vain siten, että hengen heijastus aineeseen, ruumiillinen itsetajunta henkevoituu siihen määrin, että molemmat minuudet eivät enää eroitu toisistaan kuten kaksi rantaa, joita silta yhdistää, vaan sulavat yhteen yhdeksi ainoaksi Minäksi, ainoaksi ylituomailloseksi, ylipersonalliseksi itsetajunnaksi.

Jotta tämä kävisi mahdolliseksi, on kuitenkin tarpeen pitkä personallisen ihmisen puhdistus. Henki tahtoo luontonsa mukaisesti sitä mikä on järkevää ja hyvää – sen tahto on kuten sanomme epäitsekäs; ruumiillinen tietoisuus sitä vastoin pyrkii luontonsa mukaisesti siihen, mikä aikaansaa epäitsekästä maailmassa – sen tahto on kuten sanomme, itsekäs. Yksi lyhyt maallinen elämä ei näin riitä pitkään puhdistustyöhön. Tämä jatkuu sentähden ruumiillisen kuoleman jälkeen, väitetäänpä myös, että henki, Korkeampi Minä, monta kertaa inkarnoituu eri ruumiisiin, – mikä näkyy olleen yleinen usko vanhalla ajalla, niinkuin vielä tänäpäivänä kaikki itämaalaiset uskonnot julistavat tätä oppia jälleensyntyimisestä eli reinkarnatsioonista.

Tämän teorian mukaan olisi nyt uudestisyntyminen – tarkoitan psykologista ilmiötä – personallinen tietoisuuden hetkellinen haihtuminen tai yhtyminen Korkeampaan Minään, jolloin se näkee tämän ja samalla oman tarkoituksensa elämässä. Tästä korkeamman tajunnan kosketuksesta johtuva oman luonteen jalostus ja hyvän puolesta työskentely vie sitten ihmistä askel askeleelta kohti täydellistä yhtymistä todelliseen, henkiseen Minään ja tekee hänestä lopulta „jumalan maan päällä“.

Älä anna näiden teoriain häiritä sinua pyrkimyksissäsi. Älä astu eteeni vanhalla lapsellisella kysymyksellä: mikä näistä kahdesta selityksestä on tosi. Molemmat ovat tosia – kunnes löydämme vielä paremman. Pääasiahan ei ole ilmiön selitys, vaan ilmiö itse. Paljon kurjuutta maailmassa johtuu siitä, että ihmiset ovat taipuvaisia sekoittamaan mielipiteitä jostain asiasta asiaan itseensä. Älä sinä siihen ansaan takerru.

Pysyttele elämässä pikemmin kuin opissa. Teologia on paikallaan, kunhan se on toisella sijalla. Onhan totta, että ihminen kieltäisi oman olemuksensa, jollei hän

etsisi havaitsemansa ilmiön lakia; mutta järki käskää, että kokemus ensin on tehtävä. Koeta sentähden sielusi koko voimalla löytää sisästäsi uudestisyntyvä voima, niin näet sitten itse, mikä teoria sinua parhaiten miellyttää.

Pekka Ervast.

(Kirjasta „Framtidens religion“, 1900.)

(Ruusu-Risti 1932 Helmikuu N:o 2, s. 44-51)